

Sokan ismerik a díszkertek nyáron virágzó díszét, a kasvirágot, tudományos nevén Echinaceát. Hogy a virág szép, azt látjuk. Hogy gyógynövényként mire képes, az csak az igazi meglepetés!

Echinacea – a mindennapos védelem

Az Echinacea, vagyis kasvirág a „kedves virág” jelzőt is megkapta, mert barna és kúpos közepű fészkének virágszirmai sugárszerűen helyezkednek el, színük pedig a szőroktól élénk rózsaszínű, illetve halvány bíbor árnyalatú. Innen származnak népies elnevezései is: bíbor kasvirág, kúpvirág, bíbor kúpvirág. Az Echinacea nevet a görög echinos (sün) szóból is származtatják. Az Echinacea (sünök) elnevezés kettős találat, mert a virág közepe egy sünnre hasonlít, másrészt utalhat arra is, hogy a virág, úgy, mint a sünnnek a tüskék, védelmet nyújt. Echinacea név alatt botanikailag 17 fajt értünk, de csak 3 faj rendelkezik gyógyhatással: Echinacea purpurea (bíbor kasvirág), Echinacea angustifolia (keskenylevelű kasvirág) és az Echinacea pallida (halvány kasvirág). A száraz erdőket, füves pusztákat kedveli, így a közép-nyugati prérin, például Texasban máig vadon nő. Európában a mérsékelt égöv alatt a 18. század óta termesztik dísz- és gyógynövényként.

TÖRTÉNET

A kasvirág múltja messzire tekint vissza, hiszen az Észak-amerikai Nagy Síkság indiánjainak elsődleges orvossága volt. A gyökeréből készült meleg borogatást a sebesülések összes fajtájára, a rovarharapásokra és fullánkos csípésekre, valamint kígyómarásra alkalmazták. Használták

szájöblítőként fog- és ínyfájdalmakra, s itták teáját megfázás, himlő, kanyaró, mumpsz és ízületi gyulladás ellen.

A Nagy Síkságon (Észak-Amerikában) letelepedő hódítók megismerkedtek e növényvel, s népi orvosság maradt 1870-ig, amikor egy gyógyszer szállító, a Nebraska állam Pawne városában élő dr. H.C.F. Meyer szabadalmaztatta a kasvirágból készült Meyer-féle vértisztítót. Az orvosságot, mint „abszolút kezelést” hirdette a csörgőkígyó marása, vérmérgezés és egy sereg más betegség ellen. A szabadalmi oltalom szerint ezt az orvosságot megillette a „kígyóolaj” elnevezés. Soha nem mutatták ki, hogy gyógyítják a csörgőkígyómarást, de számos tanulmány egyetért abban, hogy a három Echinacea faj (Echinacea purpurea, Echinacea angustifolia, Echinacea pallida) egyedei igen figyelemre méltó gyógyító tulajdonságokkal rendelkeznek a gyökerüktől a virágukig.

HATÓANYAGOK

Gyógynövényünk legfontosabb hatóanyagai az immunstimuláns hatású arabinogalaktánok (növényi poliszacharidok), melyek rákötődnek a szervezetbe bekerülő idegen vírusokra, baktériumokra, odavonzzák a fehérvérsejteket (*T-limfociták*), és fokozzák szaporodásukat, növelve ezzel a szervezet ellenálló képességét.

A természet kincsei II.

Poliszacharidok: olyan nagy molekulájú szénhidrátok, amelyek szőlőcukor-molekulák összekapcsolódásából épülnek fel. A két legfontosabb poliszacharid a keményítő és a cellulóz.

T-limfociták: A T-limfociták immunsejtek, az immunreakciók nélkülözhetetlen résztvevői. A timuszban (csecsemőmirigyben) érnek és termelődnek (valamint fiatal korban a vörös csontvelőben is képződnek). A sejtes immunválaszért felelős sejtek.

Ezeket a hatásokat erősíti az *Echinacea purpurea* cikóriásav és az *Echinacea angustifolia* echinakoizid (kávésvázarmazékok) tartalma,

mely vegyületek vírusgátló, bakteriosztatikus és gyulladáscsökkentő jelleggel bírnak.

Kávésvázarmazékok: ($C_9H_8O_4$) természetes, szerves (alkoholhoz hasonló) vegyületek, melyek számos gyümölcsben, zöldségben és növényben előfordulnak, többek között a kávéban is.

Bakteriosztatikus: a mikrobiológiában a bakteriosztatikus azt a hatást jelenti, amellyel a baktériumok sejtosztódását állítjuk le valamilyen antibakteriális (baktériumellenes) szerrel. Egyéb hatóanyagként fajonként változó mennyiségű illóolajat, alkilamidot, flavonoidot, poliacetiléneket, valamint C-vitamint tartalmaznak.

nature

Illóolaj: Az illóolajok tömény víztaszító, vízzel nem keveredő folyadékok, amelyek illékony vegyületeket tartalmaznak, és növényekből vonják ki őket.

Alkilamid: nitrogéntartalmú szénhidrogén-vegyület (szénhidrogének a legegyszerűbb összetételű szerves vegyületek, amelyek a természetben nagy mennyiségben megtalálhatók a kőolajban és a földgázban).

Flavonoid: A flavonoidok a növényvilágban elterjedt gyógyhatású vegyületcsoport, sok gyógynövény a flavonoidoknak köszönheti előnyös tulajdonságait. A flavonoidok nevüket sárga színükről kapták, az UV-fényt elnyelik, így a rovarok számára a virágzat flavonoidtartalma vonzó hatású.

Poliacetilén: az egyik legegyszerűbb összetételű szerves szénhidrogén-vegyület, amely a természetben nagy mennyiségben megtalálható a kőolajban és a földgázban.

TERÁPIÁS ALKALMAZÁS

Az Echinacea javítja az immunrendszer működését, vagyis a szervezet védekezőképességét. Így nemcsak serkenti az immunrendszer működését, hanem normalizálja is a túlzott immunválaszt (allergiás reakciók, autoimmun folyamatok). Az immunrendszerre gyakorolt jótékony hatásának köszönhetően az enyhe és a közép súlyos megfázás (meghűlés) kiegészítő és megelőző kezelésére egyaránt alkalmas.

Az Echinacea természetes baktérium-, vírus-, gomba- és egyéb kórokozómikroba-ellenes hatásának köszönhetően széles körben alkalmazható a nátha, influenzaszerű megbetegedések és a húgyúti fertőzések tüneteinek enyhítésére, és e betegségek időtartamának lerövidítésére. Sokan nem tudják, hogy bakteriális légúti fertőzéseknél fokozza az antibiotikumok hatását, de húgyúti fertőzések esetén is jótékony lehet. Gyulladáscsökkentő hatásának köszönhetően alkalmas a különböző gyulladással járó folyamatok megelőzésére és a sebkezelés kiegészítő terápiájára is.

Ha jó immunrendszert szeretné, és egy jó védelmet a mindennapos kórokozókkal szemben, akkor a legjobb választás az Echinacea hosszú távú fogyasztása!

FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

- ESCOP Monographs 130. oldal
- WHO monographs on selected medicinal plants Volume 1
- WHO 1999 Geneva p.136-144
- Brinkeborn RM et al. Echinaforce and other fresh plant Echinacea preparations in the treatment of the common cold Phytomedicine 6[1], 1-6. 1999
- Lindenmuth GF, The Lindenmuth B. Efficacy of Echinacea Compound Herbal Tea Preparation on the Severity and Duration of Upper Respiratory and Flu Symptoms: A Randomized, Double-Blind Placebo/Altern Controlled Study Complement Med 6[4], 327-334. 2000
- Goel V et al. Efficacy of a standardized Echinacea preparation Echinilin for the treatment of the common cold: a randomized, double-blind, placebo-controlled trial Phytother Res 19[8], 689-694. 2005 Echinacea
- Linde K et al. for preventing and treating the common cold (Review) Cochrane Database Syst Rev 1, CD000530. 2006
- ESCOP Monographs 130. oldal
- WHO monographs on selected medicinal plants Volume 1 WHO 1999 Geneva p.136-144
- Új gyógyszerkönyvi drogok, hatóanyagok és terápiás jelentőségük, dr. Lemberkovics Éva C.Sc. egyetemi tanár, Semmelweis Egyetem, Farmakognózia Intézet, Budapest, 2010.
- Csávás Magdolna, Arabinogalaktán oligoszacharid-sorozat szintézise, <http://www.kfki.hu/chemonet/osztaly/bizott/bruckner/csavas.html>
- Herbária Magazin, <http://www.herbaria.hu/index.php?pid=26&sid=27&cid=19>

Dr. Németh Endre
soaring manager